

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРАХ ТА
ЗАКЛАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика курсу

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Виробнича практика в територіальних центрах та закладах соціального захисту
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Практична підготовка
Курс/семестр	3 / 6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Тривалість – 2 тижні Самостійна робота – 90 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис виробничої практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту

Мета: формування в майбутніх фахівців в галузі соціальної роботи практичного досвіду професійної діяльності, оволодіння професійними функціями у закладах соціального захисту з різновіковими та соціальними категоріями клієнтів. Оволодіння студентами професійними соціально-педагогічними вміннями у виробничих умовах, що передбачає застосування сучасних методів, форм і засобів професійної діяльності, а також формування професійно-особистісних якостей, сприяти набуттю практичного досвіду професійної діяльності у закладах соціальної сфери.

Завдання:

1. Удосконалити теоретичні знання і встановити їх зв'язок з практичною діяльністю соціального працівника;
2. Розвинення професійних якостей соціального працівника: милосердя, доброти, емпатії, готовності прийти на допомогу та інших;
3. Створення умов для розвитку творчого мислення студентів, підвищення їхньої наукової та професійної компетентності;
4. Самовиховання майбутнього соціального працівника, навчання плануванню та організації робочого часу, формування та вдосконалення навичок ведення професійних записів;
5. Ознайомитися із структурою територіальних центрів та закладів соціального захисту.
6. Розробити та здійснити план роботи на період практики за обраним напрямом діяльності.

7. Здійснити аналіз територіального центру та закладу соціального захисту за напрямами діяльності.
8. Працювати за конкретним напрямом діяльності територіального центру та закладу соціального захисту.
9. Розробити функціональні обов'язки фахівця по виконанню завдань обраного напрямку роботи.
10. Оволодіти практичними технологіями соціальної роботи з різними категоріями населення, оцінювати проблеми та потреби клієнтів, застосовувати різні види і методи роботи з клієнтом,
11. Розробити власний проект реалізації соціальної програми за окремим напрямом діяльності.
12. Оволодіти уміннями виконання професійних обов'язків фахівця із соціальної роботи у комплексі.
13. Уміти встановлювати професійно-етичні відносини з різного типу клієнтами та співробітниками територіального центру та закладу соціального захисту, надавати допомогу та управляти процесом допомоги, представляти та захищати інтереси і права клієнтів, оцінювати ефективність втручання.
14. Розробити пропозиції щодо розвитку та підвищення ефективності роботи територіального центру та закладу соціального захисту за конкретним напрямом соціальної роботи.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси осіб/сімей.

СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.

СК-14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю фахівців соціальної роботи і волонтерів, іншого персоналу.

СК-15. Здатність взаємодіяти з особами/сім'ями, представниками різних професійних груп та громад.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, у тому числі щодо надання соціальних послуг.

СК-24. Здатність укладати проєкт договору про надання соціальних послуг, членами його сім'ї (за можливості) та керівництвом суб'єкта, що надає соціальні послуги.

СК-25. Здатність розуміти сутність, значення напрямів, форм і методів та технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, координувати волонтерську діяльність.

Програмні результати навчання

РН-3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

РН-5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН-6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН-10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

PH-16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних працівників і волонтерів, іншого персоналу.

PH-18. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів осіб та сімей.

PH-19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

PH-22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

3. Структура виробничої практики в ЦСС та закладах соціальної реабілітації

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	<p>Підготовчий етап практики передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведення інструктажу з техніки безпеки, охорони праці (загальний та на робочому місці). - участь у настановчій конференції; - Ознайомлення з програмою практики, з метою та завданнями, основними вимогами до організації практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту; консультування з керівниками практики. 	<p>Знати і розуміти мету, завдання, зміст, форми та вимоги виробничої практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту.</p>	<p>Ознайомитися з вимогами, метою, завданнями та змістом практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту.</p>
2.	<p>Надання студентам-практикантам супровідних документів практики. Ознайомлення</p>	<p>Вміти планувати власну діяльність; ефективно використовувати робочий час на базі практики;</p>	<p>Ознайомитись з робочою програмою практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту та з технікою</p>

	студентів з робочою програмою практики. Визначення плану роботи.	вдосконалення навичок ведення професійних записів.	безпеки під час проходження практики.
3.	<p>Основний етап практики передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знайомство з базою практики, керівництвом практики на місці. - Загальне знайомство зі структурою і функціонуванням бази практики. - Бесіда з керівником бази практики, визначення соціальної проблематики бази практики. - Вивчення вимог до ведення і зберігання документації фахівця з соціальної роботи, ознайомлення з нею. - Узгодження і затвердження графіка роботи студента-практиканта в закладі. - Ознайомлення з організаційною структурою, змістом, формами й методами діяльності бази практики; - Законодавчо-правовими актами, нормативними документами, що регулюють їхню діяльність; 	<p>Ознайомлення з базою практики, керівництвом практики з організаційною структурою, змістом, формами й методами діяльності бази практики; аналіз законодавчо-правових актів, нормативних документів, що регулюють діяльність закладів; вивчення контингенту клієнтів, особливостями співпраці зі службами-партнерами баз практики; спостереження за діяльністю фахівців закладів; аналіз специфіки діяльності закладів бази; інші види діяльності з ініціативи керівника практики, студента.</p> <p>Вивчення вимог до ведення і зберігання документації фахівця з соціальної роботи, ознайомлення з нею.</p>	<p>Ознайомитися з базою практики, керівниками-методистами територіального центру та закладів соціального захисту та виконання завдань. Участь у виконанні загальнодержавних та інших соціальних програм шляхом проведення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю, зокрема забезпечення соціального захисту, соціальної профілактики і реабілітації, соціальної та психологічної адаптації; участь у роботі спеціалізованих формувань; залучення громадськості для співпраці з територіальними центрами та закладами соціального захисту.</p>

	<p>контингентом клієнтів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливостями співпраці зі службами-партнерами; змістом, основними напрямками діяльності, - Професійними обов'язками фахівця із соціальної роботи. 		
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Складання індивідуального плану роботи на період практики; - Узгодження і затвердження графіка роботи студента-практиканта в закладі. - Ведення щоденника практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту; - самостійна робота; виконання індивідуального завдання. - Ознайомлення з контингентом клієнтури, що обслуговується базою практики. - Вивчення технологій соціальної роботи, які застосовуються на базі практики у роботі з різними категоріями отримувачів соціальних послуг. - Планування заходів, в яких буде 	<p>Допомагати соціальним службам у наданні психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, соціально-економічних, інформаційних і юридичних послуг сім'ям, дітям та молоді.</p>	<p>Планування власної діяльності на час проходження практики, визначення графіку роботи. Налагодження первинного контакту з клієнтами. Визначення вразливих груп. Визначення потенційних отримувачів соціальних послуг. Підбір методик для комплексної діагностики стану вразливості клієнта та необхідних в подальшому соціально-педагогічних дій. Підготовка методичного матеріалу для проведення консультативних, корекційних та просвітницьких заходів.</p>

	<p>здійснюватися виконання завдань практики.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підбір і вивчення методичних матеріалів по плануванню заходів. - Ознайомлення з посадовими обов'язками штатних працівників. - 		
5.	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовка та проведення оцінки потреб, соціально-психологічної діагностики клієнта, згідно обговорених і затверджених керівником практики діагностичних методик. - Виконання поточних фахових завдань у межах професійних обов'язків студента-практиканта у відповідності з існуючою на базі практики системою соціально-психологічного забезпечення: <ul style="list-style-type: none"> — виконання індивідуальних завдань керівників практики та адміністрації закладу; — присутність на заходах відповідно до індивідуального плану практики та їх аналіз; — залучення до 	<p>Підготовка та проведення оцінки потреб, соціально-психологічної діагностики клієнта, згідно обговорених і затверджених керівником практики діагностичних методик.</p> <p>Опрацювання даних, аналіз та інтерпретація отриманих Групова, індивідуальна робота.</p>	<p>Обговорення проведення роботи з керівником практики від кафедри. Проведення консультативних/ корекційних/ розвивальних/ просвітницьких заходів. Участь у семінарах, засіданнях, які проходять на базі практики. Підбір матеріалів для проекту соціальної програми з урахуванням специфіки бази практики. Представлення результатів діагностики. Оформлення документації.</p>

	<p>здійснення організаторської діяльності згідно плану бази практики;</p> <p>– залучення до здійснення діагностики особливостей психічного розвитку клієнта згідно плану бази практики;</p> <p>– залучення до здійснення просвіти і консультивання різних категорій осіб отримувачів соціальних послуг згідно плану бази практики;</p> <p>– залучення до здійснення діяльності з охорони здоров'я і безпеки життєдіяльності згідно плану бази практики;</p> <p>– залучення до здійснення реабілітаційної діяльності з отримувачами соціальних послуг згідно плану бази практик;</p>		
6.	<p>Заключний етап передбачає</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підведення підсумків практики - Отримання відгука від керівника бази практики. - Оформлення звітної документації, підготовка 	<p>Знати вимоги до підготовки звітної документації практики. Вміти правильно оформляти щоденник практики, звіт; презентувати результати практики на підсумковій конференції.</p>	<p>Оформлення методичних матеріалів, протоколів дослідження з інтерпретацією результатів, формування папки зі звітними документами по практиці. Підготовка до підсумкової конференції по захисту практики</p>

	презентації про проходження практики . - Підготовка до підсумкової конференції по захисту практики		
7.	Захист виробничої практики в ЦСС та закладах соціальної реабілітації.	Аналіз і оцінка результатів власної діяльності.	Захист матеріалів практики, презентація.

4. Система оцінювання виробничої практики в ЦСС

Накопичування балів під час проходження практики	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Відвідування бази практики та виконання завдань	10
Оформлення звітної документації (індивідуальне завдання)	20/20
Захист практики на підсумковій конференції	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні		Разом
	1	2	
Відвідування бази практики та виконання завдань	5	5	10
Оформлення звітної документації.	20	20	40
Захист практики на звітній конференції		50	50
Всього за тиждень	15	85	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дашаківська О. Ю., Стельмах С. С., Максименко К. М. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Ч. 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія : посіб. Київ : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2021. 72 с. 2. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. URL: https://xn--80aagahqwyibe8an.com/minsotspolitiki-ukrajin/nakaz-vid-3103-2016-318-pro-zatverdjenya-310472.html 	

3. Державний стандарт соціальної послуги консультування затверджений Міністерством соціальної політики України 02.07.2015 № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>
4. Зверева І. Д. та ін. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах: метод. посіб. Київ : Держсоцслужба, 2006. 104 с.
5. Кияниця З. П., Петрочко Ж. В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч. Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 258 с.
6. Мороз О. М., Постолук Г. І., Семигіна Т. В., Шипіленко О. С. Зберегти сім'ю. Соціальна робота із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах : практ. посіб. Київ : ЕКМО, 2008. 160 с.
7. Організація соціальної роботи з дітьми та молоддю, які опинились у СЖО. Практичний посібник для спеціалістів соціальної сфери / авт. кол.: С. С. Валько, Л. С. Лоріашвілі, М. С. Лоріашвілі, А. І. Павловський, Ю. А. Саранков, Я. М. Туреханов, Ю. М. Удовенко. Київ : ХХ, 2011. 304 с.
8. Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/08/Polozhennia-pro-praktyku.pdf>
9. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України 8 квітня 1993 року № 93 змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти №351 (0351281 20.12.94). *Інформ. Зб. Міністерства освіти України*. 1993. № 17-18. С. 16-30.
10. Практична підготовка студентів зі спеціальностей «Соціальна педагогіка» та «Соціальна робота»: методичні рекомендації для організаторів соціально-педагогічної практики. Тернопіль, 2000. 24 с.
11. Про соціальні послуги : Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
12. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К. : ТОВ Видавництво «Логос». 2015. 207 с.
13. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / автори-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С. Шапошнікова. [2-е вид., стереотип.]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с.
14. Тимошко Г. М. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб : навч. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2011. 248 с.
15. Соціальна робота в Україні / За ред. В. Полтавеля. — К., 2000. — 230 с.

16. Алексеевко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді / Т. Ф. Алексеевко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 2. – С.19–24.
17. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Технології соціальної роботи/М.П.Лукашевич, І.І.Мигович.Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. і випр.— К.: МАУП, 2003. — 168 с.
18. Лютий В. П. Технологія соціальної роботи : конспект лекцій / Лютий В. П. – К.: Академія праці та соціальних відносин ФПУ, 2003. – 75 с.
19. Технології соціально-педагогічної роботи: Навч.посібник /за заг.ред.проф. А.Й.Капської. – К., 2000.
20. Бевз Г.М., Пеша І.Д. Дитина в прийомній сім'ї: нотатки психолога. -К.,2001.
21. Пеша І.В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. - К., 2000.
22. Притулки для неповнолітніх: статус та особливості роботи. - К.,2000.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kpspr@pnu.edu.ua
Викладач	Дідух Ірина Ярославівна
Контактна інформація викладача	iryna.didukh@pnu.edu.ua

8. Політика виробничої практики в територіальних центрах та закладах соціального захисту

Політика практики базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності.

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ● Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ● Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський
--------------------------	---

	<p>національний університет імені Василя Стефаника». Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час практики	<p>Невідповідна поведінка під час практики регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за практику можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у робочій програмі практики.</p>

Викладач

Дідух І.Я.